

Povodom obilježavanja pedesete obljetnice *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika* (1967. – 2017.)

Radostan sam što mi se pružila prilika da vaš skup pozdravim s nekoliko riječi.

Sjećanje na Deklaraciju za mene je osobno sjećanje jer su mi se oni dani duboko usjekli u dušu. Sve ono što čujete – da je Deklaracija velik čin i odlučan preokret u hrvatskome duhovnom životu – istina je. Nisu to nikakve priče i uljepšavanje. Trebalo je doživjeti one dane pa da se to s punim uvjerenjem zna reći. A kako sam ja jedan od rijetkih koji su još na ovom svijetu i toga se sjećaju, osobito sam se rado odazvao prijedlogu da vašemu skupu uputim pozdravne riječi.

Istina, Domovinski rat donio je dojmliivije događaje i pokazao besprimjernu hrabrost branitelja, kadikad i preko mjere ljudskih snaga. A iza Deklaracije neko vrijeme trajao je glasni lavež onih koji su ju osuđivali, a onda je sve utonulo u muk. Treba sada reći tako glasno i jasno da se ne može prečuti – Deklaracija je čin i događaj potpuno na razini najvećih ratnih junaštava hrvatskih branitelja u Domovinskome ratu. Svi su znali kako je to opasno i kako udaraju u najosjetljiviju točku čuvara Jugoslavije. A nitko od onih koji su imali utjecaja u hrvatskim kulturnim institucijama nije se usprotivio njezinu donošenju. Pa i kad je krenula besprimjerna hajka pa se na internim sastancima partijskih tijela zahtijevalo čak i to da se potpisnike Deklaracije u sramotnome ophodu vodi po gradu, nitko, gotovo nitko, nije povukao svoj potpis. A malo je tko bio tako naivan da nije znao kolika je opasnost. Bilo je naprosto nepodnošljivo spašavati sebe, a izdati hrvatski jezik.

Nije pretjerano reći da je tu sadržan Domovinski rat i sve njegove bojne hrabrosti i odlučnosti na smrt. Tu se pokazalo da je narod, odlučan na smrt, nepobjediv. Naravno, razabire se i razlog što je to bilo tako. Živ mi je ružan doživljaj zraka gustoga do gušenja od toga što su se na hrvatskome radiju glavne dnevne vijesti, one u 19,30, prenosile iz Beograda. Zna se na kojemu jeziku. Netko je mislio da je povukao odlučan i završan potez, da je postignuto što je željeno, a kad tamo – bila je to ona kap koja je prelila punu čašu i odluka da se suprotstavi raširila se po hrvatskome narodu. Bez dogovora, dakako. Bez političke organizacije, jer to bi bila smrtna opasnost. Naravno, uvijek ima i druga strana. Mnogi moćni i utjecajni zaštitili su pisce Deklaracije. Ishodišna pozicija našega Domovinskog rata bila bi još gora nego je bila da u vladajućim strukturama nije bilo i te struje.

Kao u književnome jeziku naših glagoljaša, tako je i tu jezik jednako narod. Tako, inače anonimni, pop Martinac u zabilješci o Krbavskome boju kaže za Turke: „...*nalegoše na jazik hrvatski...*“. I u tomu smislu treba se sjećati toga događaja i odati poštovanje onim brojnim ljudima koji bez ikakve zaštite nisu oklijevali da se izlože time što prihvaćaju Deklaraciju ili se bar ne ističu time što ju ne osuđuju. I kad se to shvati, pokazuje se kako nije ishitrena ni besadržajna tvrdnja da je u Deklaraciji stvorena podloga za Domovinski rat s njegovim besprimjernim junaštvima i za državu koja je njime izborena. A ona je izborena, ne dobivena, kako nas utjecajne i vrlo raširene tendencije u svijete žele uvjeriti.

Želim vam, dakle, od svega srca mnogo uspjeha u vašemu okupljanju i oživljavanju uspomena na događaj prije pedeset godina, sada već već punih pola stoljeća, od hrabroga čina kojim se koraknulo iz beznada.

Radoslav Katičić

A handwritten signature in black ink that reads "Radoslav Katičić". The script is cursive and somewhat stylized, with the first name "Radoslav" written in a larger, more prominent hand than the surname "Katičić".